

Charakteristika školního vzdělávacího programu

1. Zaměření školy

Náš ŠVP vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí RVP ZV a koncepce, která vznikla několikaletou snahou o inovaci pedagogického procesu a života naší školy.

Nesnažíme se o převratné změny, navazujeme na tradice české školy, naším cílem však je, aby spokojené děti učili spokojení učitelé, aby děti z naší školy odcházely připravené do dalšího života a uměly si v něm poradit, aby žáky i učitele bavilo chodit do školy a aby žáci po odchodu z naší školy byli motivováni k celoživotnímu vzdělávání.

Uvědomujeme si, že toto bude možné pouze v případě, že budeme vytvářet příjemné prostředí, ve kterém se děti budou cítit bezpečně, prostředí, ve kterém se budou všichni vzájemně respektovat a chovat podle jasných, předem daných pravidel.

Vztahy mezi učiteli, žáky a rodiči by měly fungovat na partnerské úrovni. Každé dítě by mělo pracovat podle svého tempa, ale zároveň se snažit dosahovat svého osobního maxima.

Škola by měla žáka nejen vzdělávat, ale i vychovávat.

1. Škola se nachází v krásném parkovém areálu a trvale se snaží o **vytváření vztahu učitel – žák založeném na partnerském vztahu a o zlepšování celkového klimatu školy**. Chceme připravovat žáky k tomu, aby se v životě projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti, aby byli schopni otevřené a všestranné komunikace, aby se naučili zásadě, že pravidla je možné spoluvytvářet, ale pak již jsou k tomu, aby se dodržovala.

- ve třídách fungují třídní samosprávy, jejich zástupci pracují v Radě školy a touto cestou mohou žáci ovlivňovat dění ve škole
- environmentální výchova je jednou z priorit školy – nevnímáme ji pouze jako výchovu k ekologii, ale jako výchovu o vztahu k celkovému prostředí, ve kterém žijeme, součástí této výchovy je rozvíjení vnímavosti a citlivých vztahů k lidem, prostředí i k přírodě – environmentální výchova prolíná všemi výukovými předměty, ve škole probíhají projekty zaměřené na ekologii, vedeme žáky k ekologickému chování (třídění odpadu, sběrové akce apod.)

2. Škola je plně bezbariérová, ve škole pracuje velké množství pedagogů, kteří mají zkušenosti s reedukcí vývojových poruch učení, škola má učebnu vybavenou na reedukci vývojových poruch učení. V této oblasti náš ŠVP počítá s **integrací dětí se speciálními vzdělávacími potřebami**

- ve škole se vzdělává velké množství dětí se specifickými poruchami učení a chování
- máme velké zkušenosti ve vzdělávání tělesně postižených dětí bez asistence i v péči pedagogických asistentů
- ve škole se vzdělávají rovněž děti sluchově a zrakově postižené
- integrace postižených dětí v běžných kolektivech napomáhá u všech žáků k výchově k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem

3. Škola je poměrně dobře materiálně vybavena a ve škole mají téměř všichni vyučující potřebnou odbornou kvalifikaci, ti kteří ji postrádají, studují a kvalifikaci si doplňují. Škola tedy je schopna na velmi dobré úrovni nabídnout žákům vzdělávání potřebné pro budoucí život v nově otevřené Evropě. **V oblasti vzdělávání se chceme zaměřovat především na tyto oblasti:**

- **výuka cizích jazyků** - kroužky anglického jazyka od 1. ročníku, výuka anglického jazyka od 3. ročníku a na 2. stupni možnost konverzace v anglickém jazyce jako volitelný předmět a výuka druhého cizího jazyka (německý jazyk) od 8. ročníku
- značný důraz je v ŠVP kladen na **informační a komunikační technologie** – jejich užívání by se mělo stát pro žáka naší školy samozřejmostí
- v našem ŠVP je **posílena výuka matematiky a českého jazyka** (posílení časové dotace v 6. a 7. ročníku a nabídka cvičení z matematiky a českého jazyka od 8. ročníku) a při výuce těchto předmětů se chceme zaměřovat především na podněcování k tvořivému, logickému myšlení a k řešení problémů a naučit žáky účinné komunikaci
- při výuce naukových předmětů (člověk a jeho svět na 1. stupni, dějepis, zeměpis, přírodopis na 2. stupni) se zaměřovat především na **techniky práce s textem, vyhledávání informací z různých zdrojů, řešení problémů**

4. Chceme žákům pomoci **poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s jejich reálnými možnostmi**, věnovat se těm, kterým to úplně nejde, ale zároveň umožnit maximální podmínky pro **rozvoj dětí nadaných:**

- na 2. stupni nabízíme **širokou nabídku volitelných předmětů**, která umožní vybírat si z předmětů doplňujících výukové předměty (semináře z fyziky, chemie, přírodopisu, cvičení z matematiky a jazyka českého), ale zároveň umožní výběr i žákům, kteří se budou zajímat o oblast výtvarnou, hudební, manuální či estetickou
- široká je rovněž **nabídka zájmových kroužků**, doplňujících školní výuku a umožňujících žákům volit si odpolední aktivity dle svého zájmu
- chceme se zúčastňovat různých typů **soutěží**, kde žáci mohou uplatnit své schopnosti a nadání
- na 2. stupni pracují **sportovní třídy s větším množstvím hodin tělesné výchovy** zaměřené především na basketbal, umožňující rozvoj sportovně nadaným dětem – při sportovní přípravě těchto dětí spolupracujeme s basketbalovými kluby SŠB a BK Tesla
- **výrazně nadaní žáci pracují podle individuálních programů**, které pro ně jejich vyučující připravují

5. Cílem našeho ŠVP je žák, který si osvojil strategii učení a je motivován pro celoživotní učení. Náš ŠVP vychází z myšlenky, že dítě se ve škole nepotřebuje bavit, ale potřebuje mít **pocit vnitřní motivace** – tedy **uvědomovat si smysluplnost toho, co dělá, možnost při práci spolupracovat a mít možnost volby**. Jsme připraveni

- **používat ve výuce různé formy a metody práce**, které v danou chvíli budou nejeefektivnější – vedle klasického frontálního a individuálního vyučování budou využívány kooperativní metody, které budou u žáků rozvíjet schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.

2. Výchovné a vzdělávací strategie

Hlavním cílem naší školy je vytvářet u žáků školy klíčové kompetence dané RVP ZV a všechny strategie a postupy školy vedou k naplňování tohoto cíle.

Kompetence k učení

Na konci 9. ročníku žák (dle RVP ZV):

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

K naplnění kompetence k učení využíváme na naší škole tyto strategie a postupy:

- na začátku hodiny vždy žáky seznámíme s cílem vyučovací hodiny, na konci hodiny s žáky zhodnotíme jeho dosažení
- učivo probíráme různými způsoby a metodami tak, aby si mohl žák postupně uvědomovat, jaký styl mu vyhovuje
- používáme didaktické postupy zaměřené na práci s textem
- zařazujeme při výuce metody práce, při kterých docházejí k objevům, řešení a závěrům žáci sami
- ve výuce zřetelně rozlišujeme základní učivo a učivo doplňující
- žáci jsou vedeni k samostatné práci
- žáci jsou vedeni k sebeevaluaci – při samostatné práci i při práci ve skupině
- výuka je doplňována motivačními úlohami
- základním motivačním faktorem je žákova svoboda – žáci si v mnoha případech mohou vybírat z většího množství nabízených úloh dle svých schopností
- žákům zadáváme úkoly, při jejichž řešení kombinují informace z různých zdrojů
- vedeme žáky k prezentaci vlastních výsledků před ostatními
- přistupujeme k žákům dle jejich individuálních schopností

- umožňujeme diferencované výkony podle individuálních schopností žáků
- při výuce povzbuzujeme a zaměstnáváme rychlejší žáky větším množstvím úloh
- vedeme žáky k tomu, aby žáci, kteří probírané učivo zvládli, vhodným způsobem pomáhají pomalejším
- vedle učebnic používáme při výuce další zdroje – sbírky, vlastnoručně vytvořené texty, které žáci dotvářejí, zůstávají jim a vytvářejí z nich vlastní portfolio
- vedeme žáky k vyhledávání informací v encyklopediích, na internetu a v dalších informačních zdrojích
- postupně vytváříme systém výuky, ve kterém se snažíme smysluplně prolínat učivo jednotlivých předmětů tak, aby základní vědomosti získané v jedné oblasti pomohly k nabytí nové vědomosti v oblasti jiné
- nabízíme žákům pomůcky k snažšímu porozumění a naučení nového učiva
- pracujeme s výukovými programy na PC (pokud to povolují počty žáků ve skupině)
- studijní materiály a zdroje jsou žákům ve výuce dostupné (i případné kompenzační pomůcky)
- výuku doplňujeme o praktické exkurze

Kompetence k řešení problémů

Na konci 9. ročníku žák (dle RVP ZV):

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

K naplnění kompetence k řešení problému využíváme na naší škole tyto strategie a postupy:

- žáci jsou vedeni k otevřenému upozorňování na problémy vhodnou formou
- klademe otevřené otázky, zadáváme problémové úkoly či úkoly rozvíjející tvořivost

- zařazujeme metody, při kterých žáci docházejí k objevům, řešení a závěrům sami
- vedeme žáky k tomu, aby uměli provést rozbor problému a plán řešení, odhadnout výsledek, volit správný postup a vyhodnocovat správnost výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- zadáváme úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů
- žákům je umožněno vlastní pořadí při řešení úloh
- učitelé výběrem vhodných učebních metod u žáků rozvíjejí abstraktní a logické myšlení (především v nejvyšších ročnících), vedou žáky ke kritickému uvažování a srozumitelné argumentaci prostřednictvím řešení problému
- žáci jsou vedeni k poznávání možnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- žákům jsou zadávána dobrovolná témata a úlohy k vypracování
- žákům zadáváme k řešení úlohy vycházející z reálné situace, úlohy, které budou jednou ve svém životě řešit
- podle svých schopností a zájmu se budou žáci zúčastňovat různých soutěží, ve kterých mohou porovnávat své schopnosti s ostatními
- podporujeme týmovou práci při řešení problému
- realizujeme projekty, jejichž podstatou je řešení daného aktuálního problému

Kompetence komunikativní

Na konci 9. ročníku žák (dle RVP ZV):

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

K naplnění kompetence komunikativní využíváme na naší škole tyto strategie a postupy:

- vedeme žáky k tomu, aby uměli prezentovat výsledky své práce před ostatními spolužáky
- učíme žáky dodržovat pravidla diskuze, respektovat různá stanoviska

- vedeme žáky k přesné a stručné terminologii včetně symboliky v jednotlivých výukových předmětech a ke zdokonalování grafického projevu
- učíme žáky aktivně pracovat s různými typy textů a obrazových záznamů (tabulky, grafy, mapy,...) a interpretovat takto získané informace
- žákům je umožňováno každý týden prezentovat své názory před ostatními při týdenním kruhu třídy na 1. stupni, jedenkrát za měsíc v rámci třídnické hodiny na 2. stupni
- vytváříme příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- vedeme žáky k tomu, aby dovednosti získané v hodinách informatiky využívali při práci v ostatních hodinách
- do výuky zapojujeme brainstorming
- žáci tvoří školní časopis
- žáci se účastní besed na různá témata

Kompetence sociální a personální

Na konci 9. ročníku žák (dle RVP ZV):

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

K naplnění kompetence sociální a personální využíváme na naší škole tyto strategie a postupy:

- využíváme při výuce skupinovou práci a kooperativní učení
- žáci jsou vedeni ke vzájemné pomoci, zadáváme jim úkoly, při jejichž řešení musí spolupracovat
- žáci jsou vedeni k tomu, aby ve skupině zastávali určité role a za svoji práci byli zodpovědní
- učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu
- při konzultaci s rodiči se vyjadřujeme i k sociálním dovednostem žáků

Kompetence občanské

Na konci 9. ročníku žák (dle RVP ZV):

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

K naplnění kompetence občanské využíváme na naší škole tyto strategie a postupy:

- vedeme žáky k tomu, aby se řídili podle předem daných a domluvených pravidel
- vyžadujeme dodržování daných pravidel
- pravidla chování jsou ve škole postupně vypracováváme ve spolupráci s žáky
- zajímáme se o názory a zkušenosti žáků
- při týdenních kruzích na 1. stupni a třídnických hodinách na 2. stupni nabízíme žákům možnost dle svého uvážení upozornit na fyzické či psychické násilí, se kterým se setkávají
- seznamujeme žáky se základními právy dítěte
- v rámci výuky předmětu člověk a jeho svět, výchovy ke zdraví a občanské výchovy využíváme metody hraní v roli pro přiblížení různých životních situací a jejich řešení
- seznamujeme žáky s důležitými telefonními čísly
- pořádáme projekty a akce připomínající lidové tradice (adventní sobota, vánoční a velikonoční projekty), některé z těchto akcí pořádáme pro širokou veřejnost (adventní sobota)
- pořádáme sportovní soutěže (dětský a sportovní den, Mikulášský turnaj v basketbalu), žáci se zapojují do sportovních soutěží organizovaných jinými subjekty
- vedeme žáky k tomu, aby se dle svých schopností a možností zapojovali do výtvarných soutěží, připravujeme vystoupení na některé akce školy i obvodu (školní besídka, dětský den, vyřazení žáků 9. tříd, akademie)

- organizujeme výlety a exkurze, v rámci kterých se žáci seznamují s tradicemi a kulturním a historickým dědictvím
- v rámci výuky zařazujeme projekty s ekologickou tematikou, jednotlivé problémy environmentální výchovy jsou zařazovány do výuky
- třídíme odpady – plasty, papír, zapojujeme se do celoměstské soutěže ve sběru Pet lahví
- vedeme žáky k tomu, aby dle svých možností udržovali školní pozemek a areál
- organizujeme dle možnosti besedy a exkurze soudu, nápravného zařízení, parlamentu, MÚ

Kompetence pracovní

Na konci 9. ročníku žák (dle RVP ZV):

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

K naplnění kompetence pracovní využíváme na naší škole tyto strategie a postupy:

- zásadami bezpečného chování žáky seznamujeme na začátku roku a při neobvyklé činnosti před započítím této činnosti
- postupně žáky vedeme k sebehodnocení své práce
- vedeme žáky ke správnému užití materiálů, nástrojů, techniky, vybavení
- vyžadujeme dokončení práce v dohodnuté kvalitě a termínu
- vedeme žáky k samostatnosti (plánování organizace práce, příprava pomůcek, dokončení práce, ocenění práce, úklid)
- vedeme žáky k šetření materiálem
- organizujeme exkurze, výlety zaměřené na volbu povolání a na různá pracoviště (Úřad práce, ZOO, pekárna, výroba skla,...)

3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Naše škola vzdělává žáky mimořádně nadané a rovněž **žáky se speciálními vzdělávacími potřebami – konkrétně žáky s vývojovými poruchami učení či chování, s vadami řeči, se sluchovým i zrakovým postižením, s tělesným postižením, žáky s prvky autismu a se souběžným postižením více vadami.**

Všichni tito žáci jsou vzděláváni formou individuální integrace v běžných třídách školy. Při integraci škola spolupracuje s Pedagogicko – psychologickou poradnou v Pardubicích, dále se speciálními centry – především Svítání Pardubice, SPC při Jedličkově ústavu a dále s SPC pro sluchově i zrakově postižené žáky v Hradci Králové. Žáci jsou po domluvě s rodiči žáků integrováni na základě doporučujících zpráv těchto zařízení. Pokud PPP či SPC doporučí vzdělávání žáka podle individuálního vzdělávacího plánu, na základě tohoto doporučení a písemné žádosti rodičů škola ve spolupráci s PPP a SPC plán pro žáka zpracuje. Při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu spolupracují všichni pedagogičtí pracovníci, kteří se na vzdělávání žáka podílejí. Individuální vzdělávací plán je zpracován dle § 66 vyhlášky č. 73/2005 Sb.

Žáci, u nichž PPP diagnostikovala vývojovou poruchu učení jsou zařazováni do péče dyslektických asistentek (proškoleni jsou všichni vyučující 1. stupně a na 2. stupni všichni vyučující českého jazyka). Reeducace je prováděna formou kroužků, které probíhají ve speciálně vybavené pracovně náprav jednu hodinu týdně v počtu maximálně 6 žáků. Vedoucí kroužků pracují podle ročního plánu, který v září zpracovávají s ohledem na postižení žáků, kteří kroužek navštěvují. Do těchto kroužků jsou žáci zařazováni do 7. ročníku. V průběhu celého základního vzdělávání jsou žáci se speciálními vzdělávacími potřebami hodnoceni s tolerancí.

V případě potřeby ředitelka školy může se souhlasem krajského úřadu zřídit funkci pedagogického asistenta. Škola této možnosti využívá a ve škole se vzdělává několik dětí s pomocí pedagogické asistence.

Se souhlasem ředitelky školy a zákonného zástupce žáka může pomáhat dítěti při vyučování při sebeobsluze osobní asistent, který není zaměstnancem školy – v současné době ve škole působí 2 osobní asistenti.

Škola vytváří **podmínky pro nadané žáky**. Tito žáci jsou rovněž vzděláváni formou individuální integrace v běžném kolektivu. Při jejich vzdělávání škola spolupracuje s PPP, vzdělávání těchto žáků probíhá podle individuálního vzdělávacího plánu (§13 vyhlášky č. 73/2005 Sb.).

Sportovně nadaní žáci mají na 2. stupni možnost být zařazeni do třídy s vyšším počtem hodin tělesné výchovy zaměřené na basketbal.

Rozvoji nadání všech žáků slouží nabídka volitelných předmětů, která umožňuje rozvoj dětí v oblastech, které je zajímají a jsou jim blízké.